

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2023. gada 30. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektroenerģijas iekšējais tirgus – Direktīva 2009/72/EK – 37. pants – I pielikums – Valsts regulatīvās iestādes uzdevumi un pilnvaras – Patērētāju tiesību aizsardzība – Administratīvās pārvaldības izmaksas – Valsts regulatīvās iestādes pilnvaras uzdot atmaksāt summas, ko galalietotāji samaksājuši, piemērojot līguma noteikumus, par kuriem šī iestāde ir uzlikusi sodu

Lietā C-5/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniegusi ar 2021. gada 31. decembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 3. janvārī, tiesvedībā

Green Network SpA

pret

SF,

YB,

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA),

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši D. Gracijs [*D. Gratsias*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents) un Z. Čehi [*Z. Csehi*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Green Network SpA* vārdā – *V. Cerulli Irelli* un *A. Fratini, avvocati*,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. Aiello* un *F. Fedeli*, *avvocati dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *O. Beynet*, *G. Gattinara* un *T. Scharf*, pārstāvji,

nemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 55. lpp.) 37. panta 1. un 4. punktu, kā arī I pielikumu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Green Network SpA* un *Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente* (Energētikas, tiklu un vides regulatīvā iestāde, Itālija; turpmāk tekstā – “ARERA”) par pēdējās minētās lēmumu, ar kuru *Green Network* ir uzlikts administratīvais 655 000 EUR naudas sods, tai piespriežot atmaksāt saviem galalietotājiem summu 13 987 495,22 EUR apmērā, kas atbilst atsevišķām administratīvās pārvaldības izmaksām, par kurām tā tiem bija izrakstījusi rēķinus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2009/72 37., 42., 51. un 54. apsvērumā bija noteikts:

“(37) Energoregulatoriem vajadzētu būt pilnvarām pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz elektroenerģijas uzņēmumiem un piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas elektroenerģijas uzņēmumiem, kas nepilda saistības, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa tiem piemēro šādas sankcijas. Neskarot konkurences noteikumu piemērošanu, regulatīvajām iestādēm būtu jāpiešķir arī pilnvaras pieņemt lēmumus par vajadzīgajiem pasākumiem, lai nodrošinātu, ka lietotāji gūst labumu no efektīvas konkurētspējas sekmēšanas, kas nodrošina elektroenerģijas iekšējā tirgus pareizu darbību. [..]

[..]

(42) Visām [Eiropas Savienības] rūpniecības un tirdzniecības nozarēm, tostarp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, un visiem Savienības pilsoņiem, kas izmanto iekšējā tirgus saimniecisko labumu, vajadzētu būt arī iespējai izmantot augstu patērētāju aizsardzības līmeni, un jo īpaši taisnīguma, konkurētspējas un nodarbinātības netiešas veicināšanas nolūkā arī mājāsaimniecību lietotājiem un, ja dalībvalstis to uzskata par vajadzīgu, mazajiem uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai izmantot valsts pakalpojumu garantijas, jo īpaši

attiecībā uz piegādes drošumu un saprātīgiem tarifiem. Tāpat šiem lietotājiem būtu vajadzīga iespēja izmantot tiesības uz izvēli, taisnīgumu, pārstāvniecību un domstarpību izšķiršanas mehānismus.

[..]

(51) Šajā direktīvā galvenā nozīme būtu jāpiešķir patērētāju interesēm, un pakalpojuma kvalitātei vajadzētu būt vienai no elektroenerģijas uzņēmumu galvenajām atbildībām. Būtu jāpastiprina un jānodrošina pašreizējās patērētāju tiesības, un tam būtu jāietver lielāka pārredzamība. Patērētāju aizsardzībai būtu jānodrošina, ka visi patērētāji plašākā [Savienības] perspektīvā gūst labumu no konkurētspējīga tirgus. Patērētāju tiesību ievērošana būtu jāīsteno dalībvalstīm vai, ja dalībvalsts tā paredz, regulatīvajām iestādēm.

[..]

(54) Efektīvi un visiem patērētājiem pieejami domstarpību izšķiršanas līdzekļi garantē patērētāju lielāku aizsardzību. Dalībvalstīm būtu jāievieš ātras un efektīvas sūdzību izskatīšanas procedūras.”

4 Šīs direktīvas 1. pantā “Priekšmets un darbības joma” bija noteikts:

“Ar šo direktīvu paredz kopīgus noteikumus elektroenerģijas ražošanai, pārvadei, sadalei un piegādei, kā arī patērētāju aizsardzības noteikumus, lai [Savienībā] uzlabotu un integrētu konkurētspējīgus elektroenerģijas tirgus. [..] Tā arī nosaka elektroenerģijas patērētāju vispārējās saistības un tiesības un precizē konkurences prasības.”

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 2. pantu “Definīcijas”:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

7) “lietotājs” ir elektrības vairumtirgotājs vai tiešais lietotājs;

8) “vairumtirgotājs” ir fiziska vai juridiska persona, kas pērk elektroenerģiju, lai to pārdotu sistēmā, kurā tā pastāvīgi darbojas, vai ārpus tās;

9) “tiešais lietotājs” ir lietotājs, kas pērk elektroenerģiju paša patēriņam;

[..].”

6 Šīs pašas direktīvas 3. pantā “Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un lietotāju aizsardzība” bija paredzēts:

“[..]

7. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai aizsargātu tiešos lietotājus, un jo īpaši nodrošina pietiekamu aizsardzību neaizsargātiem lietotājiem. [..] Tās nodrošina patērētāju aizsardzību augstā līmenī, jo īpaši attiecībā uz pārredzamību, kas saistīta ar līguma noteikumiem un nosacījumiem, vispārīgu informāciju un domstarpību izšķiršanas kārtību. [..]

[..]

9. [..]

Regulatīvā iestāde vai jebkura cita kompetenta valsts iestāde veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka informācija, ko piegādātāji sniedz saviem lietotājiem saskaņā ar šo pantu, ir uzticama un tiek sniegta valsts līmenī skaidri salīdzināmā veidā.

[..]”

7 Direktīvas 2009/72 36. pantā “Regulatīvās iestādes vispārējie mērķi” bija noteikts:

“Pildot šajā direktīvā noteiktos regulatīvos uzdevumus, regulatīvā iestāde veic visus piemērotos pasākumus, lai 37. pantā noteikto pienākumu un pilnvaru robežās ciešā sadarbībā ar citām atbilstīgām valsts iestādēm, tostarp konkurences iestādēm, un, neskarot to kompetenci, sekmētu šādu mērķu sasniegšanu:

[..]

g) nodrošināt, ka lietotāji gūst labumu no valsts tirgus efektīvas darbības, sekmējot efektīvu konkurenci un palīdzot nodrošināt patērētāju aizsardzību;

[..].”

8 Šīs direktīvas 37. panta “Regulatīvās iestādes pienākumi un pilnvaras” 1. un 4. punktā bija paredzēts:

“1. Regulatīvajai iestādei ir šādi pienākumi:

[..]

i) pārraudzīt pārredzamību, tostarp saistībā ar vairumtirdzniecības cenām, un nodrošināt, ka elektroenerģijas uzņēmumi ievēro pārredzamības pienākumus;

j) pārraudzīt tirgus atvērtības līmeni un efektivitāti, kā arī konkurenci vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, tostarp attiecībā uz elektroenerģijas biržām, cenām mājāsaimniecību lietotājiem, tostarp priekšapmaksas sistēmām, piegādātāja maiņas līkēm, maksām par atteikšanos no tirgus, maksām par uzturēšanas pakalpojumiem un to izpildi un sūdzībām no mājāsaimniecību lietotājiem, [..];

[..]

n) kopā ar citām attiecīgajām iestādēm sekmēt patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu, tostarp I pielikumā minēto, efektivitāti un īstenošanu;

[..].

4. Dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajām iestādēm ir piešķirtas vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu efektīvi un bez kavēšanās veikt 1., 3. un 6. punktā minētos pienākumus. Tādēļ regulatīvajai iestādei ir vismaz šādas pilnvaras:

[..]

d) piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas elektroenerģijas uzņēmumiem, kas nepilda saistības, kuras izriet no šīs direktīvas vai no juridiski saistošiem regulatīvās iestādes vai Aģentūras lēmumiem, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa piemēro šādas sankcijas. Tas ietver pilnvaras noteikt vai ierosināt noteikt, attiecīgi, pārvades sistēmas operatoram vai vertikāli integrētam uzņēmumam sankcijas līdz pat 10 % apjomā no pārvades sistēmas operatora gada apgrozījuma vai līdz pat 10 % apjomā no vertikāli integrēta uzņēmuma gada apgrozījuma, ja tie neievēro šajā direktīvā noteiktos attiecīgos pienākumus; [..]

[..].”

9 Minētās direktīvas I pielikuma “Patērētāju aizsardzības pasākumi” 1. punktā bija noteikts:

“1. Neskarot [Savienības] noteikumus par patērētāju aizsardzību, [..] 3. pantā minētie pasākumi ir paredzēti, lai nodrošinātu to, ka patērētāji:

a) ir tiesīgi slēgt līgumu ar elektroenerģijas piegādātāju, kurā norādīta:

[..]

– kompensācijas un atlīdzības noteikumi, ko piemēro, ja līgumā paredzētais pakalpojumu kvalitātes līmenis nav ievērots, tostarp ja izrakstīti neprecīzi rēķini vai ja tie izrakstīti ar kavēšanos,

[..];

[..]

c) saņem pārredzamu informāciju par piemērojamajām cenām un tarifiem un par standarta noteikumiem un nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi elektroenerģijas pakalpojumiem un to izmantošanu;

[..]

f) tie gūst labumu no pārredzamām, vienkāršām un nesadārdzinātām procedūrām, ko izmanto sūdzību izskatīšanā. Jo īpaši visiem patērētājiem ir tiesības uz augsta līmeņa pakalpojumiem un to, ka viņu elektroenerģijas pakalpojumu sniedzējs izskata sūdzības. Šādas domstarpību ārpustiesas izšķiršanas procedūras ļauj taisnīgi un ātri – ja iespējams, trīs mēnešos – izšķirt domstarpības, izveidojot atlīdzības un/vai kompensācijas sistēmu, ja tāda ir pamatota. [..]

[..].”

Itālijas tiesības

- 10 1995. gada 14. novembra *Legge n. 481 – Norme per la concorrenza et la regolazione dei servizi di pubblica utilità. Istituzione delle Autorità di regolazione dei servizi di pubblica utilità* (Likums Nr. 481 par konkurences normām un sabiedriskā labuma pakalpojumu tiesisko regulējumu, ka arī par sabiedriskā labuma pakalpojumu regulatīvās iestādes izveidi; 1995. gada 18. novembra *GURI* Nr. 270 kārtējais pielikums Nr. 136) 2. panta 12. punkta g) apakšpunktā *ARERA* ir uzticēts uzdevums “kontrolē[t] pakalpojumu sniegšanu ar inspekcijas, piekļuves, dokumentu un noderīgu ziņu ieguves pilnvarām, nosakot tostarp gadījumus, kad ir paredzēta subjekta – pakalpojuma sniedzēja automātiska kompensācija klientam, ja šis subjekts neievēro līguma noteikumus vai sniedz pakalpojumu, kura kvalitātes līmeņi ir zemāki nekā noteikts pakalpojuma noteikumos”.
- 11 Saskaņā ar šī likuma 2. panta 20. punkta d) apakšpunktu *ARERA* ir pilnvaras likt pakalpojuma sniedzējam pārtraukt jebkādu rīcību, kas izraisa kaitējumu lietotāju tiesībām, un, piemērojot minētā likuma 2. panta 12. punkta g) apakšpunktu, uzlikt tam pienākumu izmaksāt kompensāciju.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 12 Saņēmusi *Sportello per il consumatore Energia e Ambiente* (Birojs patērētāju atbalstam enerģijas un vides jomā, Itālija) ziņojumu, kurā norādīts, ka elektroenerģijas un dabasgāzes sadales sabiedrība *Green Network* saviem klientiem izrakstītajos rēķinos bija norādījusi maksājumu, ko pēdējie minētie apstrīdēja, pamatojoties uz to, ka tas nav skaidrs, *ARERA* uzsāka procedūru pret šo sabiedrību.
- 13 Pēc šī ziņojuma *ARERA* veica citas pārbaudes, kurās tā konstatēja, ka šis maksājums bija paredzēts vienā no *Green Network* piedāvātajiem elektroenerģijas piegādes līgumiem piemērojamo vispārējo nosacījumu noteikumā gan attiecībā uz elektroenerģiju, gan dabasgāzi. Saskaņā ar šo noteikumu administratīvās pārvaldības izmaksas nebija iekļautas elektroenerģijas piegādei paredzētajos tarīfos, un piegādātājs par to varēja pieprasīt no klienta maksājumu, kas nepārsniedz 5 EUR vai no dažiem klientiem – 10 EUR mēnesī.
- 14 Konstatējusi, ka *Green Network* veiktā šī maksājuma definīcija minētajos vispārīgajos nosacījumos bija prettiesiska, jo minētais maksājums nebija norādīts salīdzināmības aprakstā, kas ļauj salīdzināt dažādus komerciālos piedāvājumus tirgū un piedāvājumu izpētes sistēmā, *ARERA* ar 2019. gada 20. jūnija lēmumu uzlika *Green Network* administratīvo naudas sodu 655 000 EUR apmērā par to, ka tā saviem galalietotājiem bija nosūtījusi līgumā ietveramo informāciju, neievērojot *ARERA* pieņemtos reglamentējošos noteikumus. Šajā lēmumā tā lika *Green Network* minētajiem lietotājiem atmaksāt summu 13 987 495,22 EUR, ko tā no tiem bija iekasējusi kā administratīvās pārvaldības izmaksas.
- 15 *Green Network* par minēto lēmumu cēla prasību *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), kura to noraidīja.
- 16 *Green Network* par noraidīto spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), it īpaši norādot, ka *ARERA* pilnvaras pieprasīt atmaksāt lietotājiem veikto maksājumu esot pretrunā Direktīvai 2009/72, jo šis maksājums ticis noteikts privāto līgumattiecību ietvaros.

- 17 Iesniedzējtiesa norāda, ka tajā izskatāmā strīda pamatā ir jautājums, vai *ARERA* pilnvaras pieprasīt lietotājiem rēķinos izrakstīto summu atmaksu var izrietēt no Direktīvas 2009/72. Šķiet, ka šīs direktīvas atbilstošie noteikumi, uz kuriem norāda *Green Network* un kuru pareiza interpretācija nav skaidri redzama, Tiesā vēl nav interpretēti.
- 18 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [Direktīvā 2009/72] – it īpaši tās 37. panta 1. un 4. punktā, kas reglamentē regulatīvo iestāžu pilnvaras, un tās I pielikumā – ietvertais Eiropas tiesiskais regulējums var tikt interpretēts tādējādi, ka tas ietver arī piespiedu pilnvaras, ko [*ARERA*] īsteno attiecībā pret sabiedrībām, kuras darbojas elektroenerģijas nozarē, un ar ko minētajām sabiedrībām tiek noteikts pienākums atmaksāt lietotājiem – arī bijušajiem lietotājiem vai maksātnespējīgiem lietotājiem – summu, kas atbilst atlīdzībai, ko tie samaksājuši administratīvās pārvaldības izmaksu segšanai, izpildot līguma noteikumu, par ko pati [*ARERA*] ir noteikusi sodu?
- 2) Vai [Direktīvā 2009/72] – it īpaši tās 37. panta 1. un 4. punktā, kas reglamentē regulatīvo iestāžu pilnvaras, un tās I pielikumā – ietvertais Eiropas tiesiskais regulējums var tikt interpretēts tādējādi, ka saistībā ar kompensāciju un atmaksas kārtību, kas piemērojama elektroenerģijas tirgus klientiem, ja tirgus dalībnieks nerasniedz līgumā paredzētos pakalpojuma kvalitātes līmeņus, tas ietver arī tādas klientu samaksātās atlīdzības atmaksu, kas ir konkrēti regulēta kādā parakstīta un akceptēta līguma noteikumā un pilnīgi nav atkarīga no paša pakalpojuma kvalitātes, bet ir paredzēta uzņēmēja administratīvās pārvaldības izmaksu segšanai?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 19 Ar abiem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) un n) apakšpunkts un 4. punkta d) apakšpunkts, kā arī tās I pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tas, ka dalībvalsts piešķir valsts regulatīvajai iestādei pilnvaras likt elektroenerģijas uzņēmumiem atmaksāt saviem galalietotājiem summu, kas atbilst atlīdzībai, kuru tie samaksājuši kā “administratīvās pārvaldības izmaksas”, piemērojot līguma noteikumu, kuru šī iestāde uzskata par prettiesisku, arī gadījumos, kad šis atmaksāšanas rīkojums nav pamatots ar šo uzņēmumu sniegtā attiecīgā pakalpojuma kvalitātes apsvērumiem, bet gan ar tarifu pārskatāmības pienākumu pārkāpumu.
- 20 Šajā ziņā, kā Tiesa jau ir norādījusi, no Direktīvas 2009/72 1. panta, kā arī no šīs direktīvas 37., 42., 51. un 54. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir piešķirt energoregulatoriem pilnvaras nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu pilnīgu efektivitāti, panākt, ka visām Savienības rūpniecības un tirdzniecības nozarēm un visiem Savienības pilsoņiem būtu iespēja izmantot patērētāju augstu aizsardzības līmeni un strīdu izšķiršanas mehānismus, galveno šīs direktīvas nozīmi veltīt patērētāju interesēm un tam, lai regulatīvās iestādes, kurām valsts ir uzticējusi šo uzdevumu, uzraudzītu elektroenerģijas patērētāju tiesību aizsardzību, kā arī izveidotu efektīvus un visiem patērētājiem pieejamus strīdu izšķiršanas mehānismus (spriedums, 2020. gada 8. oktobris, *Crown Van Gelder*, C-360/19, EU:C:2020:805, 26. punkts).
- 21 Saskaņā ar Direktīvas 2009/72 3. panta 7. punktu dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai aizsargātu galalietotājus, un tām tostarp jānodrošina patērētāju tiesību aizsardzība augstā līmenī, jo īpaši attiecībā uz pārskatāmību, kas saistīta ar līgumu noteikumiem un nosacījumiem,

- vispārīgu informāciju un strīdu izšķiršanas kārtību. Saskaņā ar šo tiesību normu vismaz attiecībā uz mājsaimniecību lietotājiem minētie pasākumi ietver šīs direktīvas I pielikumā minētos pasākumus, tostarp pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka lietotāji saņem pārskatāmu informāciju par piemērojamām cenām un tarifiem, kā arī par vispārējiem piemērošanas nosacījumiem.
- 22 Tiesa turklāt jau ir konstatējusi, ka, lai sasniegtu iepriekš minētos mērķus, Direktīva 2009/72 no dalībvalstīm pieprasa, lai tās savām valsts regulatīvajām iestādēm piešķirtu plašas prerogatīvas elektroenerģijas tirgus regulēšanas un uzraudzības jomā (spriedums, 2020. gada 11. jūnijs, *Prezident Slovenskej republiky*, C-378/19, EU:C:2020:462, 23. punkts). Kā izriet no šīs direktīvas 36. panta g) punkta, to vispārējo mērķu vidū, kuru īstenošana dalībvalstīm ir jāuztic savām valsts regulatīvajām iestādēm, tām pildot savus pienākumus un pilnvaras, ir arī mērķis nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 23. janvāris, *Energiavirasto*, C-578/18, EU:C:2020:35, 35. punkts, un 2020. gada 8. oktobris, *Crown Van Gelder*, C-360/19, EU:C:2020:805, 27. punkts).
- 23 It īpaši Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) un n) apakšpunktā ir paredzēts, ka valsts regulatīvajai iestādei ir uzticēti uzdevumi, lai nodrošinātu, ka elektroenerģijas uzņēmumi ievēro pārskatāmības pienākumus un sadarbībā ar citām kompetentajām iestādēm palīdz nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu – tostarp šīs direktīvas I pielikumā noteikto – efektivitāti un īstenošanu. Šajā ziņā minētās direktīvas 37. panta 4. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajām iestādēm ir vajadzīgas pilnvaras, lai tās efektīvi un ātri veiktu šīs pašas direktīvas 37. panta 1., 3. un 6. punktā minētos pienākumus, un šajā nolūkā tām ir vismaz šajā tiesību normā uzskaitītās pilnvaras. Lai gan šo pilnvaru vidū ir Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta d) apakšpunktā paredzētās pilnvaras piemērot efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus elektroenerģijas uzņēmumiem, kuri nepilda saistības, kādas tiem izriet no šīs direktīvas vai no juridiski saistošiem valsts regulatīvās iestādes lēmumiem, šajā tiesību normā nav minētas pilnvaras pieprasīt, lai šie uzņēmumi atmaksātu visas summas, kas saņemtas kā atlīdzība par līguma noteikumu, kurš tiek uzskatīts par prettiesisku.
- 24 Tomēr tas, ka Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punktā ir izmantota frāze “regulatīvajai iestādei ir vismaz šādas pilnvaras”, norāda uz to, ka šai iestādei var tikt piešķirtas pilnvaras, kas nav tieši minētas 37. panta 4. punktā, lai tā varētu pildīt šīs direktīvas 37. panta 1., 3. un 6. punktā minētos uzdevumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 23. janvāris, *Energiavirasto*, C-578/18, EU:C:2020:35, 37., 38. un 40. punkts).
- 25 Ņemot vērā, ka elektroenerģijas uzņēmumiem noteikto pārskatāmības pienākumu ievērošana un patērētāju tiesību aizsardzība ietilpst minētās direktīvas 37. panta 1., 3. un 6. punktā paredzētajos uzdevumos, ir jākonstatē, ka dalībvalsts šādai iestādei var piešķirt pilnvaras likt šiem uzņēmumiem atmaksāt summas, ko tie ir saņēmuši, pārkāpjot patērētāju tiesību aizsardzības prasības, it īpaši tās, kas attiecas uz pārskatāmības pienākumu un rēķinu precizitāti.
- 26 Šādu interpretāciju neatspēko tas, ka Direktīvas 2009/72 36. pantā būtībā ir paredzēts, ka valsts regulatīvā iestāde veic vajadzīgos pasākumus “ciešā sadarbībā ar citām atbilstīgām valsts iestādēm, tostarp konkurences iestādēm, un, neskarot to kompetenci”, vai ka šīs direktīvas 37. panta 1. punkta n) apakšpunktā ir ietverta frāze “kopā ar citām attiecīgajām iestādēm”. No šīm tiesību normām neizriet, ka tādā gadījumā kā pamatlietā tikai viena no šīm citām valsts iestādēm varētu uzdot atmaksāt summas, kuras elektroenerģijas uzņēmumi ir nepamatoti

- iekasējuši no galalietotājiem. Gluži pretēji – vārda “tostarp” izmantošana nozīmē, ka šāda apspriešanās ir nepieciešama tikai tad, ja pasākums, kura īstenošana ir paredzēta, var ietekmēt citas kompetentās iestādes.
- 27 Turklāt iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) un n) apakšpunkts un 4. punkta d) apakšpunkts, kā arī tās I pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie valsts regulatīvajai iestādei, pamatojoties uz valsts tiesību normu, kurā tad, ja paredzēto pakalpojumu kvalitātes līmenis nav sasniegts, ir paredzēta elektroenerģijas uzņēmuma saņemto summu automātiska kompensēšana lietotāju interesēs, ļauj uzdot šim elektroenerģijas uzņēmumam atmaksāt saviem galalietotājiem summas, par ko tiem ir izrakstīti rēķini, ja šis atmaksāšanas rīkojums ir pamatots nevis ar attiecīgā pakalpojuma kvalitātes iemesliem, bet gan ar līguma noteikuma, kurā ir paredzēts samaksāt “administratīvās izmaksas”, prettiesiskumu.
- 28 Šajā ziņā, kā būtībā izriet no šī sprieduma 25. punkta, lai gan Direktīvā 2009/72 nav prasīts, lai dalībvalstis paredzētu, ka valsts regulatīvajai iestādei ir pilnvaras likt elektroenerģijas uzņēmumam atmaksāt no saviem klientiem nepamatoti iekasētās summas, šī direktīva neliedz dalībvalstij piešķirt šai iestādei šādas pilnvaras. Ciktāl patērētāju tiesību aizsardzība un pārskatāmības pienākumu ievērošana ietilpst uzdevumos, kas jāpiešķir regulatīvajām iestādēm saskaņā ar minētās direktīvas 37. panta 1. punkta i) un n) apakšpunktu, nav nozīmes, kāda iemesla dēļ šādam uzņēmumam tiek uzdots veikt atmaksu tā patērētājiem, lai izpildītu kādu no šiem uzdevumiem.
- 29 Ņemot to vērā, valsts tiesai ir jāizvērtē, vai valsts tiesībās valsts regulatīvajai iestādei patiešām ir piešķirtas pilnvaras uzdot atmaksāt nepamatoti saņemtās summas tādos gadījumos kā pamatlietā, kā arī – vai šī iestāde šīs valsts tiesības ir piemērojusi pareizi.
- 30 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) un n) apakšpunkts un 4. punkta d) apakšpunkts, kā arī tās I pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tas, ka dalībvalsts piešķir valsts regulatīvajai iestādei pilnvaras likt elektroenerģijas uzņēmumiem atlīdzināt saviem galalietotājiem summu, kas atbilst atlīdzībai, kuru tie ir samaksājuši kā “administratīvās pārvaldības izmaksas”, piemērojot līguma noteikumu, ko šī iestāde ir atzinusi par prettiesisku, arī tādā gadījumā, ja šis atmaksāšanas rīkojums nav pamatots ar šo uzņēmumu sniegtā attiecīgā pakalpojuma kvalitātes apsvērumiem, bet gan ar tarifu pārskatāmības pienākumu pārkāpumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 31 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu 37. panta 1. punkta i) un n) apakšpunkts un 4. punkta d) apakšpunkts, kā arī Direktīvas 2009/72 I pielikums

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tiem nav pretrunā tas, ka dalībvalsts piešķir valsts regulatīvajai iestādei pilnvaras likt elektroenerģijas uzņēmumiem atlīdzināt saviem galalietotājiem summu, kas atbilst atlīdzībai, kuru tie ir samaksājuši kā “administratīvās pārvaldības izmaksas”, piemērojot līguma noteikumu, ko šī iestāde ir atzinusi par prettiesisku, arī tādā gadījumā, ja šis atmaksāšanas rīkojums nav pamatots ar šo uzņēmumu sniegtā attiecīgā pakalpojuma kvalitātes apsvērumiem, bet gan ar tarifu pārskatāmības pienākumu pārkāpumu.

[Paraksti]